

Eesti Arhivaaride Ühingu TAASASUTAMINE ja tegevus 1989–1999

PEEP PILLAK

II Eesti Arhivaaride Päevad Tartus, 19.–20. septembril 1990

Eesti Arhivaaride Ühingu (EAÜ) taasloomise mõte kerkis otsustavalt esile 1988. aastal, kuigi sellest oli varemgi korduvalt räägitud. Alates 1986. aasta kevadest oli tegutsenud Noorte Arhivistide Nõukogu¹, mille asutamisel oli tegelikult silmas peetud just kunagise EAÜ tegevust ja eesmärke². 1980. aastate keskpaigas ei oleks aga EAÜ ametlikust taasasutamisest tõenäoliselt veel midagi välja tulnud.

1988. aasta 18. novembril avati Tallinna Linnamuuseumis arhiivinäitus "Isikufondide dokumente Eesti NSV riiklikest arhiividest". Ametlikuks korraldajaks oli küll ENSV Arhiivide Peavalitsus, kuid tegelikud initsiaatorid olid just noored arhivistid. Esmakordselt oli eksponeeritud Eesti Vabariigi suurkujude Konstantin Pätsi, Johan Laidoneri, Jaan Tõnissoni, Jaan Poska, Jüri Uluotsa jt dokumente, fotosid ning portreesid, mis pärinesid senisest rangelt salajasest erifondist. See oli "esimene pääsuke" järgnevas sini-must-valgete näituste laines³. Rahvusliku põhiaktsendiga näituse võtsid nii arhivaarid kui ka avalikkus väga hästi vastu ja see oli märk, et aeg on küps EAÜ taasasutamiseks.

Näitusega seoses korraldati sealsamas Tallinna Linnamuuseumis 14. detsembril arhiivikonverents, kus üks ettekannetest oli pühendatud EAÜ kunagisele tegevusele ja kutsus üles ühingu taasloomisele.⁴ Ettekannetele järgnenud läbirääkimiste käigus otsustati EAÜ taastada ja valiti selleks ettevalmistav komisjon. Komisjon alustas ühingu uue põhikirja väljatöötamist, lähtudes 1939. aastal kinnitatud põhikirjast.⁵ Kaaluti ka võimalust võtta kasutusele vana põhikiri, kuid arvestades möödunud viitkümmet aastat oli siiski vaja uus koostada. Teade ühingu taasloomise kavast ilmus kultuurilehes *Sirp* ja *Vasar*.⁶ Samas ajalehenumbris avaldati ka kümne arhivaari ja ajaloolase ettepanekud nõukogude võimu poolt katastroofilisse seisusse viidud Eesti arhiivinduse olukorra parandamiseks, mille 19. punkt oli sõnastatud järgnevalt: "Taasluua Eesti Arhivaaride Ühing, mis koondaks kõiki, kes hoolitsevad Eesti arhiivivarade jõudmise eest tulevaste põlvedeni."⁷

1989. aasta 14. märtsil peeti Tallinna Kinnomaja saalis EAÜ taasasutamise koosolek. Registreerunud osavõtjaid oli 86. Koosolekut juhatasid Endel Kukk ja Peep Pillak, protokolli Pille Noodapera.⁸ Lisaks riiklike arhiivide töötajatele võtsid koosolekust osa raamatukoguhoidjad, Ajaloo Instituudi ja muuseumide töötajad, asutuste arhivaarid, endised arhivaarid-pensionärid jt. Koosolekul arutati eelkõige ühingu põhikirja ja valiti täienduste-paranduste sisseviimiseks redaktsioonikomisjon.⁹ Sõnavõtjad tegid ettepanekuid põhikirja täiendamiseks¹⁰. Katke Arhiivide Peavalitsuse juhataja asetäitja Endel Kuke avasõnavõtust annab ehk kõige parema pildi tollasest olukorrast Eesti arhiivinduses ja ootustest, mida ühing pidi täitma:

"Taasloodav Eesti Arhivaaride Ühing peaks kaasa aitama arhiivitöötajate töö väärtustamisele. Peame saavutama iseotsustamise õiguse arhiivitöö küsimustes meie vabariigis, mis sisuliselt väljenduks Eesti Arhiivifondi loomises. Moskva peavalitsuse mõttelaad on võrreldes eelnevate aastatega vähe muutunud. See on ühene – kõik peab olema jagamatu ja ühest keskusest juhitud. Juba kaks aastat tagasi esinesime ettepanekuga moodustada vaba-

riikides oma arhiivifond. Sellele ettepanekule ei reageeritud. Nüüd oleks vaja, et meie seisukohtadega ühineksid teised naabervabariigid. Nendega on räägitud, kuid vaimustust pole meie ettepanekud neis äratanud. Kontakt peame arendama ka välisriikidega, eriti Soome ja Rootsi. Tegutseb Rahvusvaheline

¹ Vt P. Pillak, *Sovet molodyh arhivistov Estonij. – Sovetskie arhivy* 1, 1989, lk. 108–109; P. Pillak, *Noorte Arhivistide Nõukogu. – Tuna* 4/1999, lk 156–159.

² Vt P. Pillak, *I Eesti Arhivaaride Päevad ja Eesti Arhivaaride Ühingu loomine. – Tuna* 1, 1998, lk 106–111; P. Pillak, *The Establishment of the Society of Estonian Archivists. – Musarum Minister. Studia in honorem Kari Tarkiainen*, Tampere 1998, lk 311–317.

³ P. Pillak, *Erifondist näitusele. – Õhtuleht* 3.12.1988.

⁴ Kokku peeti kuus ettekannet: 1. Andres Raus (ENSV Arhiivide Peavalitsus) – Nõukogude arhiivinduse organiseerimise printsiibid ja nende rakendamine Eesti NSV-s; 2. Helge Porila (ENSV Arhiivide Peavalitsus) – NSV Liidu Riikliku Arhiivifondi koostise ja sisu optimiseerimise probleeme Eestis; 3. Tiina Soomets (ENSV TA Teaduslik Keskarhiiv) – Teaduste Akadeemia Teadusliku Keskarhiivi tööst dokumentide komplekteerimisel ja kasutamisel; 4. *Cand hist* Rein Helme (ENSV ORKA) – ENSV ORKA dokumentide publikatsioonid; 5. Tiiu Oja (ENSV RAKA) – Kirjastustegevus ENSV RAKA-s; 6. Peep Pillak (ENSV Arhiivide Peavalitsus) – Eesti Arhivaaride Ühingu tegevus ja taasloomine. ERA 14-4-1107.

⁶ P. Pillak, *Eesti Arhivaaride Ühing taasloomisel. – Sirp ja Vasar* 10.02.1989.

⁷ K. Altof, J. Kivimäe, E. Tarvel, T. Noormets, K. Idvand, R. Helme, K. Arjakas, H. Piirimäe, A. Must, P. Pillak. *Ettepanekud arhiivinduse parandamiseks. – Sirp ja Vasar* 10.02.1989.

⁸ Siin ja edaspidi on kasutatud EAÜ aastakoosolekute ja juhatause koosolekute protokolle, samuti kirjavahetust ja muid materjale, mis asuvad juhatause sekretäri Liivi Uueti töökabinetis ja on tema poolt ka esmaselt korraldatud.

⁹ Redaktsioonitoimkonda valiti: U. Oolup (TRKA), E. Medijainen (RAKA), H. Kipper (Kultuurikomitee), A. Parik (Viljandi RRA), P. Pillak (APV), A. Kotkas (endine arhivaar).

¹⁰ E. Kukk (APV), A. Kotkas (endine arhivaar +22.04.1995), O. Kruus (Eesti Muinsuskaitse Selts), H. Kipper (Kultuurikomitee), K. Idvand (Pärnu LRA), H. Zahharova (ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi kantselei juhataja), T. Oja (RAKA), V. Miller (endine arhivaar), E. Medijainen (RAKA), U. Paling (endine arhivaar).

Arhiivnõukogu, millega peaksime läbi taasloodava ühingu üritama ühineda.”

Redaktsioonikomisjoni esimees Urmas Oolup võttis kõik tehtud ettepanekud kokku ja pärast diskussiooni, mis mõne punkti puhul kujunes küllalt elavaks, kinnitas taasisutamiskoosolek täiendatud ja parandatud põhikirja.

Sisseastumismaksu suurusel määrati 3 rubla ja liikme aastamaksuks 5 rubla. Ühingu esimehe kohale esitati Peep Pillaku ja Kalju Idvandi kandidatuur. Ühingu esimeheks valiti Peep Pillak¹¹. Seejärel valiti juhatuse liikmed: Kalju Idvand (63 poolthäält), Liivi Uuet (57), Urmas Oolup (56), Aadu Must (54), Tiit Noormets (45), Tiiu Oja (30). Revisjonikomisjoni valiti Aita Parik (57), Harald Raudi (56) ja Pille Noodapera (37). Ühingu auliikmeteks valiti Voldemar Miller, Arnold Kotkas, Epp Siimo ja Hugo Salasoo.

Põhikirjas on öeldud, et ühing loeb oma asutamisaajaks 9. märtsi 1939 – siis oli ühing registreeritud vastavalt Eesti Vabariigi seadustele. Ühingu eesmärgiks seati arhiivinduse alal tegutsevate isikute kutsealaste, õiguslike, majanduslike ja muude huvide kaitse, kutseoskuste arendamine, dokumentide kogumisele, korrastamisele, säilitamisele ja kasutamisele kaasaaitamine, eestikeelse asjaajamise ja dokumentatsiooni arendamine ning kaitse, ajaloo ja arhiivinduse propageerimine. Ühingu liikmeskond jaguneb tegev-, au-, toetaja- ja välisliikmeteks. Erinevalt 1939. aasta põhi-

kirjast loobuti ühingu jagamisest sektsioonideks, et mitte killustada arvuliselt niigi tagasihoidlikku liikmeskonda. Suuremat tähelepanu oli põhikirjas pööratud välissuhetele, kuna otsesidemete loomine teiste riikide arhiiviasutustega oli sel hetkel väga aktuaalne ja ühing pakkus selleks suurepärase võimaluse, mis laskis ka Moskvast mööda minna. Igaks juhuks loeti üles kõik võimalikud ühingu tegevuse finantseerimisvõimalused.

Vastavalt tol ajal kehtinud korrale saadeti põhikiri registreerimiseks ENSV Ministrite Nõukogule. Seal nõuti kooskõlastust Justiitsministeeriumiga. Justiitsministeerium nõudis omakorda kooskõlastamist Kultuurikomitee, Välisministeeriumi, Rahandusministeeriumi ja Riigipangaga. Lõpuks saatis Ministrite Nõukogu põhikirja koos kõikide kooskõlastustega kinnitamiseks – Arhiivide Peavalitsusele. 1989. aasta 12. juunil toimus Arhiivide Peavalitsuse kolleegiumi istung, kus põhikiri lõpuks kinnitati¹². Kuna ühingu tegevus äratas kohe huvi ka väljaspool Eestit, tõlgiti põhikiri õige pea inglise, saksa ja vene keelde¹³. Venekeelne tõlge saadeti Läti, Leedu, Ukraina ja Gruusia arhivaaridele, Moskva Riiklikusse Arhiivinduse-Ajaloo Instituuti ja N Liidu Arhiivide Peavalitsusse. Põhikirja inglise- ja saksa keelsete tõlgetega tutvusid Soome, Rootsi, Saksa jt kolleegid. Põhikiri saadeti ka Eesti pagulasarhiividele.

EAÜ esimeseks suuremaks ettevõtmiseks oli 35 Soome Arhiivühingu liikme vastuvõtmine 1989. aasta 20.–22. septembril, mille käigus neile tutvustati arhiiviasutusi Tallinnas ja Tartus. See esimene ulatuslik vabanemise õhkkonnas toimunud kohtumine pani aluse edaspidistele tihedatele sidemetele kahe naabermaa arhiivühingute vahel¹⁴. Järgmise aasta suvel saabus Soome Arhiivühingu ja Soome Ajaloo Seltsi kingitusena EAÜle kasutatud paljundusmasin "Xerox", mis mitme aasta vältel paljuski lihtsustas ja kiirendas mitte ainult ühingu, vaid ka Arhiiviameti ja Riigi arhiivi tööd. Hiljem sai ühing Soomest ja ka Rootsist veel korduvalt ladina tähestikuga kirjutusmasinaid, millest Eesti arhiivides tunti sel ajal teravat puudust, samuti kalkulaatoreid, mikrofilmide lugemise aparate ja teatmekirjan-dust, mis jagati arhiivide vahel.¹⁵

¹¹ Poolthääled jagunesid vastavalt 42 ja 11.

¹² Arhiivide Peavalitsuse kolleegiumi istungi protokoll nr 4, 12.06.1989. Osa võtsid Arhiivide Peavalitsuse juhataja L. Laks, juhataja asetäitja E. Kukk, ORKA direktor H. Valmsen, FFFRKA direktor H. Raudi, TA teadur A. Kennik, EAÜ esimees P. Pillak, protokollis kolleegiumi sekretär P. Noodapera. Päevakorras oli ainult üks punkt – ühingu põhikirja registreerimine.

¹³ Inglisekeelse tõlke tegi Kai Soon ja saksa keelse Urmas Oolup.

¹⁴ R. Pohjola, Arkistoyhdistyst tutustui Viron arkistolaitokseen ja virolaisiin kollegoihin. – Yleisarkistojen Tiedotuksia 3/1989, lk 1–2. Samas ajakirjanumbris tutvustab Urmas Oolup Tallinna Linnaarhiivi, Heino Valmsen ORKA-t ja Endel Kuusik RAKA-t.

¹⁵ P. Pillak, Meie arhiividele abi Soomest. – Päeva-leht 31.05.1991.

EAÜ juhatus väljastas ühingu liikmeks astunutele eestiaegsed liikmekaardid – mingi ime läbi olid täiesti uued tühjad liikmekaardiraamatud Tallinna Linnaarhiivis säilinud. Algsete liikmekaartide kasutamine võimaldas omalt poolt veelgi rõhutada järjepidevust 1939. aastal asutatud EAÜga. Juba oma esimestel koosolekutel arutas juhatus arhiiviseaduse koostamisega seonduvaid küsimusi. Arhiiviseadus on ühingu tegevuses 10 aasta jooksul olnud nii-öelda läbiv teema, mis on olnud vähemal või rohkemal määral arutlusel peaaegu kõikidel koosolekutel. Esialgu oli tõsiselt pävakorral ka arhivaaride ettevalmistamine Tartu ülikoolis, millega arhiivid ei olnud rahul. Arhiivialast ettevalmistust anti liiga vähestele üliõpilastele ja needki ei püsinud arhiivis kaua. Leiti, et ülikoolis õpetati arhiividokumentides nägema eelkõige ajalooallikaid ja arhiivindust kui ajaloo abiteadust, mitte omaette tegevusvaldkonda. Kuna arhiivipraktika toimus põhiliselt vaid Tartus asuva Ajalooarhiivi baasil, siis puudus lõpetanutel ettevalmistus teistes arhiivides töötamiseks, kaasaegselt dokumentatsioonist ja asjaajamisest ei teatud suurt midagi.

1989. aasta lõpuks oli EAÜ liikmete arv 42.

1990. aasta 15. veebruaril toimus EAÜ juhatuse laiendatud koosolek Ajalooarhiivi ruumes, kus arutati põhiküsimusena arhivaaride ettevalmistamise parandamist Tartu ülikoolis¹⁶. Jätkuvalt oli teemaks ka arhiiviseadus.¹⁷ Sügisel otsustati Tartus korraldada II Eesti Arhivaaride Päevad. Otsustati tellida ühingu pitsati kavand Villu Tootsilt ja auliikme tunnistuse kavand Maara Vindilt¹⁸. Kuulati informatsiooni Kodu-uurimise Seltsi ja Genealoogia Seltsi asutamisest.

1990. aasta 19.–20. septembril viidi EAÜ korraldamisel Tartus läbi II Eesti Arhivaaride Päevad. Esimesed päevad olid toimunud samas rohkem kui viiskümmend aastat tagasi – septembris 1938. Seekord oli osavõtjaid ligi 100, sealhulgas külalised Soomest (Markku Leppänen Soome Riigiarhiivist ja Soome Rahvusoperi arhivaar Heikki Jauhainen), Rootsist (Lars Ericson Rootsi Sõjaarhiivist ja Rootsi maakonnaarhivaar Sten Körner), Saksamaalt (Saksa Idaalade Kultuuri ja Ajaloo Liidu-

instituudi direktor ja Balti Ajaloo Komisjoni juhatuse liige Michael Garleff), samuti Lätist, Leedust ja Valgevenest. Ilmselt oli see esimeseks arhiivürituseks Eestis, kus osales nii rahvusvaheline seltskond.

Ettekannetest: Ajalooarhiivi direktor Endel Kuusik rääkis arhiivi publikatsioonidest ajavahemikul 1921–1990; ülevaate Tallinna Linnaarhiivi viimase 50 aasta ajalooost andis direktori asetäitja Urmas Oolup; mida 1940. aasta töö kaasa Riigiarhiivile, sellest rääkis osakonnajuhataja Liivi Uuet; Pärnu linnaarhiivi direktor Kalju Idvand selgitas arhiividokumentide kasutamist represseeritutele tekitatud kahju hüvitamisel ja Arhiiviameti peadirektori asetäitja Endel Kukk tutvustas arhiiviseaduse ettevalmistamise käiku. Ööbiti Otepää lähistel kauni järve ääres Mosinal, kus õhtul toimus ka koosviibimine. Järgmisel päeval oli võimalik lähemalt tutvuda Ajalooarhiiviga ja Tartu ülikooli raamatukoguga, järgnesid sõnavõttud ja diskussioon. Päevad lõpetati lõunasöögiga restoranis "Kaseke".¹⁹ Ühingu liikmete arv oli selleks ajaks kasvanud 51ni.

1990. aasta 31. oktoobril arutati Eesti arhiivinduse juhtidega laiendatud juhatuse koosolekul jälle arhiiviseaduse projekti, mille viimase variandiga ühingu juhatus ei olnud rahul, kuna sinna ei olnud sisse viidud olulisi täiendusi ja parandusi²⁰.

¹⁶ Osalesid P. Pillak, T. Oja, U. Oolup, K. Idvand, L. Uuet, H. Piirimäe, R. Helme, E. Kuusik, P. Pirsko, E. Porgassaar, K. Kähr, I. Jürjo, T. Noormets, T. Šor, E. Medijainen, M. Laidre, I. Rikas, L. Schotter, U. Kinna, V. Lõugas.

¹⁷ Suve lõpul moodustati ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi juurde komisjon, mille esimeheks määrati prof. Piirimäe.

¹⁸ Viimase originaalplaat jõudis vahepeal seoses arhiivinduses toimuvate ümberkorralduste ja remondiga 1999. a. märtsis isegi prahikonteineris ära käia, kuid päästeti siiski ajaloo jaoks veel viimasel hetkel.

¹⁹ P. Pillak, Eesti arhivaaride päevad. – Päevaleht 20.09.1990; L. Ericson, De II. estniska arkivdagarna i Tartu, 19–20 september 1990, – Arkiv Samhälle och Forskning 1991:1, lk 49–52; E. Kuusik, Vseestonskie dni arhivista. – Sovetskie arhivõ 1/1991, lk 122.

²⁰ Koosolekust võtsid osa P. Pillak, K. Idvand, T. Noormets, L. Uuet, U. Oolup, H. Valmsen; V. Joakimov, T. Mägi, L. Laks, E. Kukk.

1990. aasta 13.–14. novembril peeti Helsingis esimene Eesti-Soome arhiiviseminar, kus osales 17 EAÜ liiget, neist viis pidas Eesti arhiivindust tutvustava ettekande. Soome poolt oli seminarist osavõtjaid 28.²¹

1990. aasta 29.–30. novembril korraldas Stockholmis asuv Balti Arhiiv koos Rootsi Riigiarhiiviga Balti Arhiivi Päevad, kuhu kutsuti osalema 7 arhiivindusega seotud inimest Eestist, nende seas oli 3 EAÜ juhatuse liiget: Tiiu Oja, Urmas Oolup ja Peep Pillak²². See oli esimene ulatuslik kodu- ja väliseesti arhivaaride tööine kohtumine. Kuna võimalus vahetada infot ja kogemusi Eesti arhiivivarade paremaks säilitamiseks ja kasutamise laiendamiseks pakkus kõikidele osavõtjatele suurt huvi, otustati sedalaadi üritust võimaluse korral tulevikuski korrata.²³

EAÜ aastakoosolek peeti 19. detsembril 1990 Riigiarhiivi saalis. Kohal oli 37 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Endel Kukk, protokollis Pille Noodopera. Kuulati juhatuse ja

²¹ R. Pohjola, Arkistoyhdistyksen virolais-suomalainen arkistoseminaari 12.–15.11.1990. – Yleisarkistojen Tiedotksia 3/1990, s.17–19.

²² Eestist osalesid üritusel veel Peeter Olesk, Imbi Kannike, Janika Kronberg ja Katrin Raid.

²³ Vt Balti arhiivipäevad: Eesti ajalooliste dokumentide seisund kodumaal ja Rootsis; Muuseumidirektor Tartust: Ärge saatke veel arhivaale kodumaale! (Intervjuu Peeter Oleskiga). – Eesti Päevaleht (Estniska Dagbladet) 14.12.1990; Rutt, Balti Arhiivi päevad. – Teataja 19.01.1991.

²⁴ Ka kõikidel järgnevatel aastakoosolekutel on esitatud juhatuse ja revisjonikomisjoni aruanded, kuigi seda ei ole edaspidi eraldi välja toodud.

²⁵ Ühingu väljaande küsimus on olnud aktuaalne kümne viimase tegevusaasta vältel. Paraku peale selle vajalikkuse konstateerimise kaugemale ei jõudud. EAÜ väljaande Tuna ilmutamise initsiatiiv tuli Riigiarhiivist 1998, kus selle taga olid Jaak Valge, Arvo Pesti ja Ott Raun.

²⁶ 4 auliiget, 3 toetajaliiget, 7 välisliiget ja 51 tegevliiget.

²⁷ Delegatsiooni kuulusid Jüri Kivimäe, Tiiu Oja, Urmas Oolup ja Peep Pillak, kellest kolm viimast kuulusid EAÜ juhatusse.

²⁸ Täna on Eesti Rahvusfondi dokumendid Eesti Riigiarhiivile üle antud. Vt Mahukas pagulasarhiiv jõudis Eestisse. – Postimees, 22.11.1997. P. Pillak. Eesti Rahvusfondi arhiiv jõudis Eestisse. – Eesti Päevaleht (Estniska Dagbladet) 11.12.1997.

revisjonikomisjoni aruannet²⁴. Võeti kokku toimunud üritused. Leiti, et arhivaaride päevi oleks optimaalne pidada iga kolme aasta järel. Harald Raudi leidis, et eelkõige peaksid välisarhiividega tutvuma lihtarhivaarid, mitte ainult juhtkond, ja arhiivid peaksid leidma võimalusi ühingu finantsiliseks toetamiseks. Kalju Idvand arvas, et ühingu tegevus pole olnud nii aktiivne, kui oleks võinud eeldada Noorte Arhivistide Nõukogu tegevuse põhjal. Ärevust tekitas kontakti puudumine Tartu Ülikooliga seoses arhivaaride ettevalmistamisega. Idvand leidis, et ühing peaks rohkem seisma arhiivide huvide eest ja tegutsema kui ametiühing. Indrek Jürjo Ajaloo Instituudist tegi ettepaneku EAÜ ja instituudi vastastikku kasuliku koostöö arendamiseks teadustöös ja arhivaalide kopeerimisel. Leiti, et ühing vajaks oma väljaannet²⁵ ja liikmeskonda tuleks laiendada. Selleks ajaks oli avatud ühingu pangaarve Sotsiaalpangas. Ühingu oli liikmeid 65²⁶. Auliikmeks valiti Balti Arhiivi juhatuse esimees Kalju Lepik. Liikmemaksu suuruseks määrati 10 rubla.

1991. aasta oktoobris käis Rootsis sealse Riigiarhiivi kutsel 4-liikmeline Eesti juhtivate arhivaaride delegatsioon, kus tutvustati sealsetes arhiiviasutustes Eesti arhiivide probleeme ja peeti läbirääkimisi Eesti-Rootsi edasiseks arhiivialaseks koostööks²⁷.

EAÜ aastakoosolek 23. jaanuaril 1992 Riigiarhiivi saalis. Kohal oli 26 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Liivi Uuet, protokollis Pille Noodopera. Nenditi, et teatiste väljastamise buum arhiivides on surunud tagaplaanile kõik muu, sealhulgas EAÜ tegevuse. Tõnu Viilip Riigiarhiivist pidas ettekande Eesti Rahvusfondist Rootsis, mille arhiivi ta oli eelneval suvel korrastanud.²⁸ Kalju Idvand tutvustas automatiseeritud infosüsteemi loomist Pärnu Linnaarhiivis. Urmas Oolup rääkis Eesti ja Rootsi arhiivide koostöö perspektiividest. 1992. aasta I poolaasta liikmemaksu suuruseks määrati 15 rubla.

EAÜ aastakoosolek 3. veebruaril 1993 Tallinna Linnaarhiivis. Kohal oli 30 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Endel Kukk, protokollis Pille Noodopera. Ühingu nimekirjas oli 64 liiget, neist tegevliikmeid 51, toetajaliikmeid

3, välisliikmeid 6 ja 3 auliiget. Kuulati ettekandeid Lakewoodis asuvast Eesti Arhiivist Ühendriikides ja Eesti Keskarhiivist Kanadas (Peep Pillak) ning Eesti Ajaloomuuseumi arhiivkogust (Indrek Jürjo). Võeti kokku senise tegevuse tulemused. Olav Kruus seadis kahtluse alla ühingu tegevuse mõttekuse, kuna palju plaanitud ei ole suudetud ellu viia (teadustööde konkurss, väljaanne, suvelaagrid jne) ja soovitas ühinemist museoloogide ühingu. Juhatuse liige Liivi Uuet tõi kesise tegevuse põhjenduseks üleüldised rasked majanduslikud olud ja ebainimliku töökoormuse arhiivides. Vastavalt põhikirjale valiti kolme aasta tagant ühingu uus juhatus ja revisjonikomisjon.²⁹ Kuna alates 1991. aasta jaanuarist määrati EAÜ esimees Arhiiviameti peadirektori ametikohale, mis tegi praktiliselt võimatuks mõlema rolli selge piiritlemise, siis loobus senine esimees ühingu juhtivatele kohtadele kandideerimast. Ühingu esimehe kohale esitati Liivi Uuet, Endel Kuusik, Jüri Titov, Valdur Ohmann, Kalju Idvand, Urmas Oolup, Helge Porila, Harald Raudi ja Indrek Jürjo, kes kõik loobusid, tuues põhjenduseks kas organisatorivõimete puudumise, suure töökoormuse, tegevuse teiste seltside juhatustes, kõrge vanuse või halva tervise. Piinlikust olukorrast pääsemiseks otsustati valida juhatus, kes enda hulgast valib esimehe. Juhatusse valiti Liivi Uuet, Kalju Idvand, Valdur Ohmann, Tiit Arumäe, Aita Parik, Indrek Jürjo ja Jüri Titov. Revisjonikomisjoni valiti Harald Raudi, Pille Noodapera ja Urmas Oolup. Liikmemaksu suuruseks kinnitati 1992. a teise poole eest 5 krooni, 1993. aasta eest 15 krooni ja sisseastumismaksuks 5 krooni. Enne rahareformi oli ühingu hoiuarvel 3000 rubla, mis vahetati ümber 300 krooniks. Seoses rahaliste vahendite liikumise puudumisega 6 kuu vältel sulges Hoiupank aga ühingu arve ning 300 krooni kanti üle Arhiiviameti arvele eraldi jaotusena. Juhatus valis esimeheks Valdur Ohmanni.

1993. aasta maikuus peeti III Eesti Arhivaaride Päevad. Need algasid 25. mail Stockholmis, kus oli võimalik tutvuda Rootsi Riigiarhiivi, Kuningliku Sõjaarhiivi ja Stockholmi Linnaarhiivi ja muidugi ka Balti Arhiiviga. Eestist sõitis Stockholmi 5 ühingu liiget: Valdur

Ohmann, Jüri Titov, Helge Porila, Virve Kuušemets ja Liivi Uuet. 27. mail jätkus üritus ettekandekoosolekuga Tallinna Kinomaja saalis. Osavõtjate arv oli kokku 86. Oli saabunud 18 külalist, põhiliselt Rootsist (Sten Körner – Maakonnaarhiiv Visbys, Kari Tarkiainen, Eha Tohver – Riksarkivet, Kalju Lepik, Asta Lepik, Jorma v. Wirén, Aleksander Terras, Helga Einpaul, Helmut Einpaul, Otto Reinson, Arnold Priuhka – Balti Arhiiv), aga ka Soomest (Sirkka Syrjö, Veli-Matti Syrjö – Sotaarkisto, Pirkko Rastas, Raimo Pohjola, Markku Leppänen – Valtioarkisto, Marjo Mela – Espoo linnamuuseum) ja Kanadast (Martin Ahermaa – Eesti Keskarhiiv Kanadas ja Ontario Council of Archives). Liivi Uuet rääkis Eesti Vabariigi loomisajast pärinevatest vähemtuntud dokumentidest, Valdur Ohmann EKP ja Indrek Jürjo KGB dokumentidest. Olav Kruus tutvustas Eesti-ainelisi filmidokumente teiste maade hoidlates. Konverentsi teine osa oli pühendatud Eesti arhiividele väljaspool Eestit: Balti Arhiivi tutvustas Kalju Lepik, Eesti Keskarhiivi Kanadas Martin Ahermaa ja Eesti Arhiivi Ühendriikides Peep Pillak. Oma teksti Eesti Arhiivist Austraalias jättis ettelugemiseks Inno Salasoo, kes ise pidi kahjuks varem Eestist lahkuma. Konverentsi lõpetas Eesti Vabariigi 75. aastapäevale pühendatud filmiprogramm. Öhtupoolikul oli võimalik tutvuda Riigiarhiivi ja Tallinna Linnaarhiiviga, kus toimus ka koosviibimine. Järgmisel päeval algas kahepäevane ringsõit, külastati Tartu, Viljandi ja Pärnu arhiive ning maakondade vaatamisväärsusi.³⁰ Soome kolleegidelt saabus tänukiri: "Soo me Arhiiviühing tänab Eesti Arhivaaride Ühingu igakülgset õnnestunud Eesti arhiivipäevade eest. Oli tõesti suur rõõm näha naabermaa arhiive ja kuulda Teie töödest. See soe sõbralikkus ja külalislahkus, mida ühingu esindajad tunda said, püsib mees. Soovime, et meie ühistöö jätkub ja tugevneb edaspidi."³¹

²⁹ Eesti Arhivaaride Ühingu aastakoosolek. – Päevaleht 11.02.1993.

³⁰ P. Pillak, Kolmandad Eesti arhivaaride päevad. – Päevaleht 27.05.1993; E. Kuusik, Arhivaaride päevad 1993. – Postimees 4.06.1993.

³¹ Soome Arhiiviühingu esimees Veli-Matti Syrjö kiri 10.06.1993.

Arhiiviseaduse ettevalmistamise komisjonis esindas ühingut ametlikult Liivi Uuet, kuigi samas tuleb märkida, et ühingusse kuulus küll enamik komisjoni liikmetest.

EAÜ aastakoosolek 25. jaanuaril 1994 Tallinna Linnaarhiivi saalis. Kohal oli 25 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Valdur Ohmann, protokollis Liivi Uuet. Ühingu nimekirjas oli 66 liiget, neist tegevliikmeid 54, toetajaliikmeid 3, välisliikmeid 7 ja 2 auliiget. Kuulati informatsiooni arhiiviseaduse ettevalmistamisest, mis kutsus esile elava diskussiooni. Võeti vastu muudatused ühingu põhikirjas ja juhatusele tehti ülesandeks ühing uuesti registreerida. Üles kerkis ühingu arhiivi korraldamise küsimus. Liikmemaksu suuruseks määrati 25 krooni.

1994. aastal möödus 55 aastat EAÜ loomise, mida tähistati 9. märtsil ettekandekoosolekuga Riigiarhiivi saalis, osavõtjaid oli 51. Peep Pillak rääkis EAÜ tegevusest 1939–1994, Lea Kõiv 1944. aasta märtsipommitamisest, Erich Kaup sõjavangilaagritest Eestis 1944–49 ja Aadu Must arhivaaride ettevalmistamisest Tartu ülikoolis. Ettekandekoosolekule järgnenud vestlusringis koorus välja ettepanek pöörduda peaministri poole märgukirjaga, kus juhitaks tähelepanu probleemidele arhiivinduses. Ürituse lõpetas kohvilaud pidupäevakringliga.

EAÜ juhatuse poolt peaministrile³² koostatud avalikus kirjas juhiti valitsuse tähelepanu olulistele probleemidele arhiivinduses, mis olid juba pikemat aega lahendamata ja tekitasid arhivaaride hulgas pingeid. Arhiivitõtjate koormus oli tohutult tõusnud n-ö riikliku tellimuse tõttu omandireformi, erastamise,

elatusrahade seaduse, kodakondsusseaduse jms jõustumisel, samas ei eraldatud riigieelarvest nende täitmiseks vajaminevaid summasid ja arhiivid kannatasid pideva alafinantseerimise all. Selline "sisemiste reservide" arvel töötamine oli kestnud juba aastaid ja arhivaaride entusiasm ammendumas. Kõik rohkearvulised ametlikud taotlused vabariigi valitsusele olid jäänud piisava tähelepanuta. Avalik kiri ilmus ajalehtedes³³ ja aitas tunduvalt kaasa olukorra normaliseerumisele.

1994. aasta mais Joensuu toimunud Soome arhivaaride päeval osalesid ühingu esimees Valdur Ohmann ja sekretär Liivi Uuet.

1994. aasta 18.–19. augustil korraldas EAÜ Kehtnas arhivaaride teabepäeva, kuhu kogunes 42 arhivaari. Päevakorras oli kolm ettekanne³⁴, millele järgnes emotsionaalne diskussioon, mis keskendus põhiliselt arhiivide alafinantseerimisest tulenevatele probleemidele. Eelarve nappusest olid arhiividel tekkinud küttevõlad, maksmata jäänud rent, pooleli ehitused ja remont. Muidugi tekitas pingeid ka arhivaaride madal palk. Teadmine, et riik on kuue aasta jooksul arhiive reformide läbiviimisel intensiivselt kasutanud, kuid pole omalt poolt arhivaaride tööd vääriliselt hinnanud, tekitas arhivaaride seas õigustatud meelepaha.³⁵ Teabepäev aitas kindlasti kaasa pingete maandamisele ja ühiste seisukohtade kujundamisele edasiseks koostegevuseks eri tasanditel. Arhiivide probleemidest koostati järjekordne kiri, mis seekord otsustati saata Rahandusministeeriumile, Riigikantseleile ja Riigikogu liikmetele.

EAÜ aastakoosolek 25. jaanuaril 1995 Riigiarhiivi saalis. Kohal oli 26 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Valdur Ohmann, protokollis Liivi Uuet. Seda aastakoosolekut võib nimetada "ridade puhastamise koosolekuks" – ühingust arvati välja liikmed, kelle liikmemaks oli kolm või rohkem aastat tasumata, samuti heideti ühingust välja Riigiarhiivi Filiaali töötaja, kes oli andnud välja võltsitud arhiiviteatise³⁶. Järjekordselt võeti vastu juhatuse poolt tehtud parandused põhikirjas, mis lähtusid Vabariigi Valitsuse määrusest mittetulundusühingute registreerimise kohta³⁷. Liikmemaksu suurus seoti edaspidi vastavalt põhikirjale

³² Peaministriks oli ajaloolane Mart Laar.

³³ Arhiivid taandarenevad, arhivaarid pole rahul, – *Rahva Hääli* 17.03.1994; Eesti Arhivaaride Ühingu kirjutas peaministrile avaliku kirja, – *Postimees* 22.03.1994.

³⁴ P. Pillak, Eesti arhiivindus eile, täna, homme; A. Altosaar, Muljeid Põhjamaade arhiivipäevadelt Norras; K. Idvand, Maakonna ja linnaarhiivid – mis edasi?

³⁵ V. Ohmann, Arhivaaride teabepäevad Kehtnas, – *Kleio* 10, 1994, lk 61.

³⁶ Rein Oras vallandati Eesti Riigiarhiivi Filiaalil usalduse kaotamise tõttu ja heideti EAÜ liikmestonnast välja vääritud käitumise tõttu (§ 17).

arhivaari keskmise palgaga (2,5% palgast), mis hetkel tähendas 40 krooni.

EAÜ registreeriti uue korra kohaselt Ettevõtete, Asutuste ja Organisatsioonide Registri Keskuses 10. aprillil 1995³⁸. Esialgu tekitas keskuses vastuseisu esimene punkt, kus on öeldud: "Ühing loeb oma asutamisaajaks 1939. a. 9. märtsi." Ilmselt kardeti, et EAÜl on tagasi nõutada tohutul hulgal kinnisvara. Küsimus lahenes tänu ühingu liikme ja tolleaegse kultuuriministri Peeter Oleski toetusele ning faktile, et ühingusse kuulus Arnold Kotkas, kes oli ühingu juhatuses olnud ka enne ühingu likvideerimist 1940. aasta detsembris.³⁹ Registreerimine võimaldas ühingul avada taas oma pangaarve Ühispanngas⁴⁰, selle käsutamine õigus anti esimehele ning laekurile.

1995. aasta 1.–2. juunil korraldas EAÜ õppe- ja infopäevad Ida-Virumaal, mille käigus tutvuti Rakvere Maakonnaarhiiviga. Seejärel sõideti läbi Jõhvi Narva-Jõesuusse, kus ööbiti. Järgmisel päeval külastati Narvat, tutvuti põhjalikult Narva Linnaarhiiviga ja seejärel käidi Kuremäe kloostri.

1995. a septembris käis Liivi Uuet EAÜ esindajana 66. Saksa arhivaaride päevadel.

EAÜ aastakoosolek 31. jaanuaril 1996 Riigiarhiivi saalis. Kohal oli 24 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Kalju Idvand, protokollis Liivi Uuet. Ühingusse kuulus 58 tegev-, 4 toetaja-, 5 välis- ja 2 auliiget, kokku 69 liiget. Uue juhatuse esimehe kandidaatideks esitati Valdur Ohmann ja Kalju Idvand. Kuna esimene end tervislikel põhjustel taandas⁴¹, valiti Kalju Idvand ühehäälselt esimeheks. Ka paljud juhatuse liikmeks ülesseatud kandidaadid taandasid end enne hääletust. Hälteenamusega valiti juhatusse Arvo Pesti (18, laekur), Liivi Uuet (18, sekretär), Aita Parik (15, aseesimees), Peep Pillak (13), Priit Pirsko (12, aseesimees) ja Virve Kuusemets (11). Revisjoni komisjoni valiti Jüri Titov, Elga Kallas ja Valdur Ohmann, kes kõik said 19 poolthäält. Aastamaksuks kinnitati 45 krooni.

1996. a 31. juulist 2. augustini korraldas EAÜ huvireisi Hiiumaale ööbimistega Puulaiu puhkekompleksis, millest osavõtjaid oli 31.

Liivi Uuet võttis juunikuus ühingu esindajana osa kõrgemate riigiametnike konkursi- ja

atestatsioonikomisjoni tööst, kus valiti Riigikantselei arhiiviosakonna juhataja.

Ühingu esimees Kalju Idvand võttis talvel osa Venemaa arhivaaride kongressist ja septembri alguses rahvusvahelisest arhiivikongressist Pekingis.

Tiiu Oja osales septembris Saksa arhivaaride päevadel Darmstadtis.⁴²

Ühingu esindajana võttis alates detsembri algusest arhiiviseaduse väljatöötamise komisjoni tööst osa Elga Kallas.

EAÜ aastakoosolek 12. veebruaril 1997 Tallinna Linnaarhiivis. Kohal oli 24 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Kalju Idvand, protokollis Liivi Uuet. Voldemar Miller kutsus arhivaare üles aktiivsemale tegutsemisele: "Kalju, et ühing on nii väike ja jõuetu. Varem oli Arhivaaride Ühingusse kuulumine auasi, liikmeid oli ka asutusearhivaaride hulgast." Ta tõi eeskujuks raamatukoguhoidjate ühingu, milles on 80 % raamatukoguhoidjatest, ja arvas, et arhivaaride ühing peaks olema rohkem kutseühingu moodi. Pikalt ja laialt arutati ühingu passiivsuse üle, nagu viimaste aastate vältel ikka kombeks. H. Matsi tõstatas küsimuse, miks ikkagi puudub arhiiviseadus ja kas see on kellelegi kasulik? Arhiiviseadusega on tegeldud alates 1989. aastast, kuid 7 aasta jooksul ei ole suudetud seda ikka veel valmis teha. Arutleti arhivaaride päevade korraldamist Põlvas, ühingu häälekandja väljaandmise võimalusi, ühingu ürituste finantseerimist. Aasta liikmemaksuks kinnitati 45 krooni.

1997. a 29.–30. mail peeti Põlvamaal Valgemetsas IV arhivaaride päevad, kus osales ligi 70 arhivaari, nende hulgas ka külalised Lätist ja Soomest. Esimesel päeval toimus teaduslik konverents, kus arhiivinduse aktuaalsetest

³⁷ Eesti Vabariigi Valitsuse määrus 10. augustist 1994. a nr 290.

³⁸ Registreerimisnumber 01823206.

³⁹ Tolleaegse EAÜ esimehe Valdur Ohmanni meenus autorile 1.03.1999.

⁴⁰ Arve nr 82514.

⁴¹ V. Ohmann oli 1995. aastal seoses südamehaigusega pikalt haiguslehel.

⁴² Vt 50 Jahre Verein deutscher Archivare. Bilanz und Perspektiven des Archivwesens in Deutschland. Der Archivar, beiband 2. T. Oja sõnavõtt lk 276–278.

probleemidest rääkisid Jaak Rand, Aimar Altosaar, Voldemar Miller, Kalju Idvand, Arvo Pesti ja Helve Matsi. Teisel päeval tutvuti Põlva maakonnaarhiiviga ja toimus ringsõit mööda Põlvamaad.⁴³

Ühingu esimees Kalju Idvand osales 1997. a 18. veebruaril Raamatukoguhoidjate Ühingu aastakoosolekul.

Ühingu esimees Kalju Idvand ja sekretär Liivi Uuet osalesid 1997. a 7. novembril Soome Arhiivühingu 50. aastapäeva pidustustel.

EAÜ aastakoosolek 4. märtsil 1998 Riigi-arhiivi saalis. Kohal oli 23 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Valdur Ohmann, protokollis Aet Tõnissoo. Arutluse all olid jälle nn surnud hinged ühingu, kes on küll nimekirjas, kuid ei võta osa üritustest ja on aastaid jätnud liikmemaksu tasumata. Otsustati võlglastele teated välja saata ja nendele mittereageerimisel nad nimekirjast kustutada. Arvo Pesti tutvustas Riigiarhiivis kavandatavat Loomingu formaadis ajaloolis-arhiivinduslikku väljaannet ja kutsus selle väljaandmises osalema ka ühingu. Lähemalt tutvustas kavatsetavat väljaannet tulevane toimetaja Ott Raun. Otsustati osaleda ajakirja väljaandmises. Kalju Idvand rääkis plaanitsetavast Eesti-Soome arhiiviseminarist. Liivi Uuet juhtis tähelepanu sellele, et 1999. aasta kevadel möödub 60 aastat ühingu asutamisest ja 10 aastat taasasutamisest, mida tuleks tähistada teadusliku kaaluga üritusega. Lõpuks arutati Priit Pirsko personaalküsimust, kes oli tagaselja valitud ühingu juhatusse. Kuna Priit Pirsko ei olnud valimiskoosolekul osalenud, vaidlustas ta sellise valimise õiguspärasuse. Juhatuses töös ta polnud osalenud, puudus ka sellelt koosolekult, samuti oli kolme aasta liikmemaks tasumata.

⁴³ Markku Mäenpää. Viron Arkistopäivät. – Arkistoviesti 3/1997, lk 34–36.

⁴⁴ P. Pillak. II virolais-suomalainen arkistoseminaari. – Arkistoviesti 4/1998, s. 29–36.

P. Pillak. II Eesti-Soome arhiiviseminar. – Tuna 1/1999, lk 151–153.

⁴⁵ P. Taskinen, Jatkoseminaari Tallinnassa. – Arkistoviesti 4/1998, s. 37–38.

⁴⁶ A. Koppel. Ajalookultuuri ajakiri Tuna piilub arhiividesse. – Postimees 2.12.1998; E. Tatrik. Kesse tegi, ise tegi. Ajakiri Tuna 1/1998. – Postimees 6.12.1998.

Peakoosolek andis juhatusele ülesandeks välja selgitada, kas Priit Pirsko ei soovi tõepoolest juhatuse töös osaleda, ja kutsuda sellisel juhul juhatusse järgmisena hääli kogunud kandidaat Indrek Jürjo. Liikmemaksu suuruseks määrati 45 krooni. Ühingu nimekirjas oli 70 liiget. Tavapärase juhatuse tegevuse ülevaate lõpetas esimees Kalju Idvand mõtlemapanevate lausetega:

“Ühing tekkis opositsioonilise liikumisena. Sellest pärandist pole me senini suutnud lahti saada. Opositsioon võib olla ka konstruktiivne ning edasiviiv. Seda võimalust pole täiel määral kasutanud ei ühingu kuulumad ega ka mittekuulumad arhiivaarid. Tuleb kahjuks märkida, et enamik viimasel ajal arhiividesse tööle tulnud inimesi pole pidanud vajalikuks ühinguga liituda. Seega võib juba tekkida küsimus ühingu esinduslikkusest. Opositsioonikartus ja inimlikud vastuolud on arvatavasti peamisteks põhjusteks, mis on takistanud aktiivsemat tegevust. Hoiatavaks märgiks ühingule tuleb pidada ka ühingu esindaja Arhiivinõukogu liikmete hulgast välja jätmist praegu arutatavas arhiiviseaduse eelnõus.”

1998. a 29.–31. juulil korraldas EAÜ kolme saare tuuri, milles osalejaid oli ligikaudu 40. Esimesel päeval tehti ringsõit mööda Muhuja Saaremaa vaatamisväärusi, teisel päeval käidi Abruka saarel ja õhtul oli koosviibimine Saaremaa maakonnaarhiivis. Kolmandal päeval alustati tagasisõitu, külastades teele jäävaid vaatamisväärusi.

1998. a 27.–28. augustil toimus Eesti Haldusjuhtide Instituudis Eesti-Soome arhiiviseminar.⁴⁴ Osavõtjaid oli kokku 111, nendest 36 Soomest. Seminarile järgnes külalistele korraldatud ringsõit marsruudil Tallinn-Viljandi-Pärnu-Märjamaa-Tallinn, kus külastati kohalikke arhiive. Kuna üritus oli menukas, siis otsustati seda korrata 28.–29. oktoobril jätkuseminarina.⁴⁵ Ettekanded olid samad, mis põhiseminarilgi, aga publikuks olid asutuste arhiivaarid ehk asjaajajad.

1998. a 1. detsembril esitleti Riigiarhiivi saalis EAÜ egijadi all ilmunud ajakirja Tuna esimest numbrit.⁴⁶ Avaldati lootust, et see ei jää viimaseks, kavakohaselt peaks Tuna hakkama ilmuma number kvartalis.

Eesti Arhivaaride Ühingu juhatus, detsember 1999. Vasakult: Valdur Ohmann, Arvo Pesti, Ivi Tomingas, Peep Pillak, Indrek Jürjo, Aive Hermlin, Liivi Uuet. Foto Rein Helme

EAÜ aastakoosolek peeti 4. veebruaril 1999 Rahvusarhiivi Maneeži tänava saalis.

Kohal oli 29 ühingu liiget. Koosolekut juhatas Peep Pillak, protokolllis Mari Danil. Tavapärase juhatuse aruande esitas esimehe puudumisel seekord ühingu sekretär Liivi Uuet. Ta ütles:

"Arhivaaride Ühingut oleks vaja mitte opositsioonina, vaid tasakaalustava tegurina ametlikele struktuuridele ametnike organiseerimisel, nende ühendamisel mitteformaalselt, mitte rangelt alluvuse järgi. Arhiivi juhid käivad koos, kohtuvad teiste maade arhiivide juhtidega. Alluvateni ei jõua informatsiooni isegi kokkusaamiste sisust. Ühing aitaks kaasa igal tasemel kontaktide loomisele. Eestile aitaks ühest Arhivaaride Ühingust. Kui leitakse, et nimetatud ühing ei toimi, oleks mõtekas selle ühingu ülevõtmine uute aktiivsete liikmete poolt, teguvõimsa juhatuse liikmete valimine. 1939. aastal asutatud Arhivaaride Ühingu õigusjärglast saab olla vaid üks."

Kuna arhivaaride töökohad uues Rahvusarhiivi struktuuris ei olnud veel selgunud, otsustati uue juhatuse ja revisjonikomisjoni valimised edasi lükata ja senise juhatuse volitusi nii kaua pikendada. Uus peakoosolek otsustati kokku kutsuda pärast ühingu juubeli tähistamist, kuid enne 1. maid. Siis otsustati kinnitada ka liikmemaksu suurus.

EAÜ 60. aastapäeva tähistamiseks valiti

senisele juhatusele toeks eritoimkond koosseisus Valdur Ohmann, Urmas Oolup, Ivi Tomingas ja Aet Tõnissoo. Suvine väljasõit otsustati korraldada Lätti.

EAÜ kahte juubeliüritust – 60 aastat asutamisest ja 10 aastat taasasutamisest – tähistati 26. märtsil 1999 Tallinna Linnaarhiivi ruumes. Kavas oli põhiettekanne ühingu tegevusest läbi aegade, millele järgnesid sõnavõttud ja pidulik osa. Üritusest võtsid osa kolleegid Soomest, Lätist ja Leedust. Tervituskirju oli tulnud Saksamaa ja Rootsi arhiivühingutelt. Esmakordselt oli avatud väike arhiivitarvete mess, kus firmad tutvustasid oma toodangut: arhiiviriuleid, arhiivikarpe, bürootehnikat ja -tarbeid jms. Ajaloohuvilised said osta arhiiviväljaandeid.⁴⁷

Nii olemegi jõudnud kokku võtta kümne aasta tegevuse, mis on ära mahtunud kümnele Tuna leheküljele. On seda palju või vähe? Selle üle otsustagu juba igaüks ise. Selge on ka see, et ühingul on veel piisavalt arenguruumi – ajaloolises plaanis võime kõnelda ikkagi ainult kahest algusest.⁴⁸ **T**

⁴⁷ P. Pillak. Eesti Arhivaaride Ühingu topeltjuubel. Tuna 2/1999, lk 157–158.

⁴⁸ Autor tänab käsikirjas tehtud täpsustuste eest Liivi Uuetit, kes on alates taasasutamisest toimunud ühingu sekretärina ja omaaegset esimeest Valdur Ohmanni.